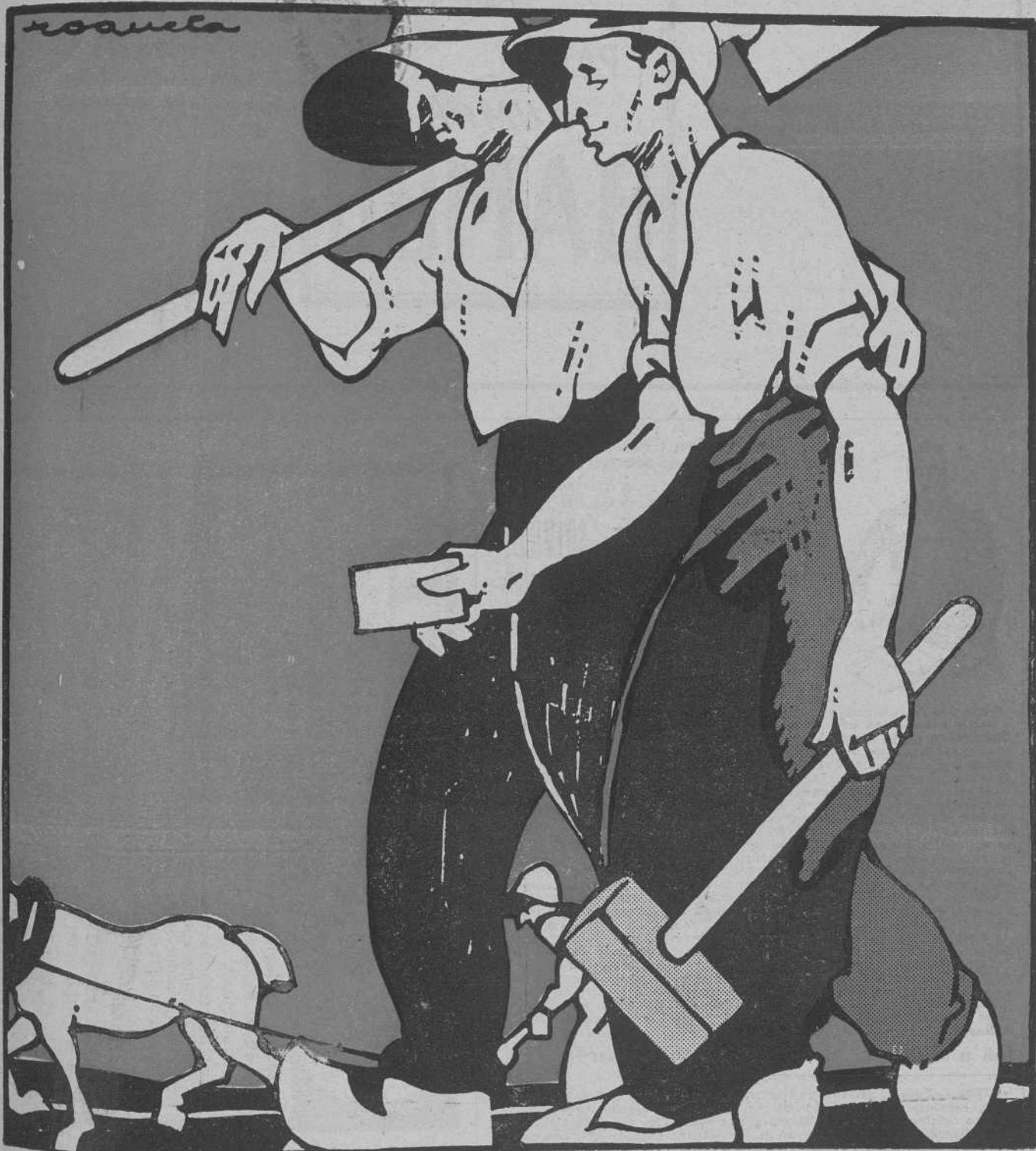

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

El poble.

—Ara és hora de deixar-se de passions i de defensar la república, votant.

VIES URINÀRIES
Impureses de la sang-Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (Purgacions) amb totes les seves manifestacions, *uratrítis*, *prostatitis*, *orquítis*, *cistítis*, *gota militar*, etc. de l'home, *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistítis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona per cròniques i rebels que siguin es gaureixen aviat i radicalment amb els **Caixets del Doctor Solvré**, als malalts es gaureixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de a seva

malaltia. **Venda 6'60 ptes. caixa.**

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames) *erupcions*, *escrofuloses*, *eritemes*, *acne urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin es gaureixen aviat i radicalment amb les **Pildores depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven augmentant-se totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent amb poc temps totes les úlceres, llagues grans, florncos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant o l'organisme rastre del passat. **Venda: 6'60 ptes. flascó.**

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria*, (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos*, de la dona i totes les manifestacions de la *Neurastènia*, o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es gaureixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrem vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual de l'edat. **Venda: pessetes 6'60 el flascó.**

Venda en les principals farmàcies d'Espanya Portugal i les Amèriques

NOTA. — Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes, en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 50791 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de dites malalties.

FEROTYL
Específic de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt efecàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-mèduleu-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte plú riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfors, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratori Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - B A R C E L O N A - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fons de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

Els nostres defectes

El llibre "Catalunya, poble dissortat", dels senyors J. Casals i R. Arrufat — llibre que tant ha fet parlar aquests dies, — troben una enumeració de defectes de la gent catalana.

Els autors de "Catalunya, poble dissortat", volen justificar unes paraules del seu amic senyor Massó i

Llorens: "Els catalans som una mena de gent vil, de tota vilesa." Això ens diu, i es diu, el senyor Massó i Llorens. Els senyors J. Casals i R. Arrufat ho escolien amb aquesta declaració: "Mirat per un catalanista de consciència nacional, aquestes paraules són amargants, àdhuc ofensives, però, mirant els actes d'inconsciència i candidesa de què ha donat mostres el poble català, en els moments més culminants de la seva història, hom no pot menys, amb tot el pesar, que *haver-li de donar la raó.*"

Ni el poble català és vil, senyor Massó i Llorens i senyors J. Casals i R. Arrufat, ni és gaire més ni gaire menys innocent i càndid que els altres pobles.

Té — això sí, — que no ha arribat a sentir la política com molts han volgut que la sentís, i, si es vol, com hauria hagut de sentir-la. Però d'això a concordar amb la *vilesa catalana* hi va tot un sistema planetari. I consti que si alguna cosa és defecte català és el fulminar anatemes desproporcionats i esguardar els panorames de la nostra política com viatjant per unes muntanyes russes.

Els senyors J. Casals i R. Arrufat, diuen encara: "La nostra vilesa igual en el terreny particular que collectiu, es dibuixa en el fet que, la majoria de les vegades, resitem una gran malifeta d'un estrany i no podem pair un senzill acte de desafecte d'un amic o conciutadà nostre. Hem tolerat que, parlant en espanyol, un Emiliano i un Lerrooux, vinguessin pobres i marxessin rics, a costes del poble català, no deixant més que rastres de descrèdit i mala administració, i no ens sabem acabar que En Cambó, Mecenas de moltes coses d'alta cultura, aixequi cases a la Via Laietana, fins a sentir cridar pels carrers mori Cambó".

Un home de la moral d'un Lerrooux pot parlar en públic omplir un gran teatre com l'Olimpia, per vergonya de Catalunya. Cambó, home de la mateixa moral, si voleu,

s'ha de guardar de parlar-hi i ha de fer un discurs per invitació."

"Catalunya, poble dissortat", és un llibre polític i té totes les característiques de la política que critica. No direm les característiques de la política catalana sinó de la política en general. Molt menys direm de la *vilesa* catalana, perquè aquest epítet únicament podia ésser llançat damunt dels catalans en un llibre polític.

Es característica de totes les polítiques donar als homes diferents perfils i diferents gruixos. La política crea per tot estats passionals. Recordi's que els republicans francesos, tot i estar pastant encara la república, ja cercaven ajut tots ells dels monrquitzats en contra dels seus mateixos coreligionaris. El matís, la individualitat, la rancúnia d'uns contra d'altres, declarava allunyadíssima una mateixa ideologia, fins a fer-la incompatible.

No ho veiem en els moments actuals de la nostra política? Tots republicans, però incompatibles per matís, fins a considerar enemic irreconciliable el que tenim més a prop, el que en un començ lluità amb nosaltres.

I això no a Catalunya: arreu d'Espanya. Entre nosaltres, el paper Cambó torna a pujar i el d'En Lerrooux no es cotitza. (Consti que per la nostra part, analitzant, no trobem pas que hi hagi cap punt de contacte, o molt pocs, entre la moral d'En Cambó i la d'En Lerrooux. Ho declararem com enemics nobles i clars.) Però també és propi de llibres polítics fer síntesis segons el propi punt d'albir polític, que és un punt d'albir ardent i intoxicat.

Catalunya, ha estat un poble dissortat perquè no ha trobat els seus polítics. Tampoc la saturació política de Catalunya ha arribat a una catalanització profunda, en consonància amb el sentiment que té de la seva catalanitat. Aquest és el defecte del nostre poble. Políticament no és el català que ha d'ésser. Vibra en moments determinats, quan li escarneixen la terra o maltracten el seu patriotisme. Després no segueix els polítics en les seves espirals ni en les seves tortes. D'actor d'un dia es torna espectador d'un any o d'anys. No comprèn moltes coses ni, moltes vegades, les vol comprendre. Hi ha fets que van més enllà de la seva comprensió. Com a poble, apolític de la política dels polítics, és partidari de les ratlles dretes i de les actuacions clares, simplistes, ben precisades. Molt semblant a altres pobles, en això; més infant que altres pobles perquè pateix l'anèmia del seu complet renaixement, encara no aconseguit.

Però del que hem dit a ésser "*una gent vil, de tota vilesa*", hi va milions i milions de llegües. Ei, si nosaltres entenem ben bé el que vol dir la paraula vil i si el poble català és vil perquè refusa gairebé sempre el que no refusa la política: aquest canibalisme famolenc que fa que no es respecti res, ni les cartes de confiança.

Que es pot dir que entre els polítics de Catalunya i Catalunya no sempre hi ha contacte? Això sí...

Cal esbrinar qui en té la culpa. El present panorama electoral en pot donar una resposta clara.

EN PLE FOLLETO

El folletó, grotesc i anacrònic, porta per titular: "Un Duel".

Fa vint dies que se'n reparteixen entregues.

Té algun interès? El de l'escàndol. Aquest interès d'escàndol fa un temps que sembla el menjar espiritual dels catalans.

La nostra gent no s'imagina els duels sense gent de capa, perilla i capell ample. Els protagonistes del duel present vesteixen a la moda actual... i es barallen a sabre.

Es barallen?

Per ara, en els folletons rebuts, únicament descriuen intents de baralles.

Esperem l'entrega definitiva, que creiem que portarà la baralla final, amb "sabrejament" o "descabell".

L'interès del folletó voldria ésser tràgic i és còmic.

Pel cel navega la lluna en quart creixent.

FANG A GRAPATS

Els qui amb més gust remenen fang en aquests dies electorals són els del grup "L'Opinió".

Escolteu-los: —Com en la venda de credencials municipals, com en la venda de credencials de policia de la Generalitat, com en la venda de cre-

dencials d'inspector de Sanitat de la Generalitat, cal esperar que l'Esquerra hi tirarà terra damunt".

Com és fàcil d'oblidar que els de "L'Opinió" han estat de l'Esquerra fins ara. Com és convenient tenir la frescura d'oblidar-se que l'escàndol de la venda de credencials municipals fou un vent que assotà els de "L'Opinió" en plena dictadura seva al Municipi.

I pensar que d'aquests oblits, d'aquestes evasions, i d'aquesta barra —per què no dir-ho?— se'n diu política?

EL GRAN "CATALANISTA" SENYOR VILALTA

No fa gaires dies que el senyor Vilalta, en un moment insigne de la seva oratòria, ens va dir que ell donaria la seva sang per Catalunya.

El llibre "Catalunya, poble dissortat", que tant de gust ha donat als amics del senyor Vilalta, porta unes referències d'aquest senyor interessantíssimes:

—"No és estrany, doncs, que els grupets Companys-Lluhí predominessin i els Sánchez Silva, Ermengol del Llano, Duran i Guàrdia i *otras hierbas* hagin hagut d'ésser els representants del catalanisme a l'hora més gràvida de la història."

—"Alguns dels elegits pels catalans havien renegat del catalanisme, com per exemple el senyor Vilalta."

Si en política no s'oblidés tant, aquest Vilalta que ofereix donar la sang per Catalunya, a prop d'unes eleccions de diputats, ens faria molta gràcia.

GASTON RY

**Després de la denúncia de L'ESQUELLA
per injúries a Hitler.**

Tal com voldrien els alemanys que el tractéssim.

El gran dibuixant Ricard Opisso ha estat a l'extranjer. Els nostres llegidors l'han trobat a faltar a les planes de «L'Esquella». Ja de retorn, podem anunciar per la setmana vinent la seva col·laboració que tant plau al públic i que tant ens honore.

GLOSSARI

LA FUNDA DELS ATLETES

En temps no gaire llunyans, no hi havia baralla o disputa en la qual no dansessin unes faldilles. Pel que es veu, en les nostres lluites d'ara, més o menys civils, juguen un gran paper les camises, no precisament femenines.

Deien els nostres rebesavis que la caça era l'escola de la guerra, com la pesca podria ésser-ho de la burocràcia. I qui ens assegura que l'esport, millor dit, les formacions orgàniques dels esportistes, amb llurs vestimentes rudimentàries, però decoratives, i amb llurs gests i cerimònies d'una litúrgia no tan moderna com ens volen fer creure, no ha estat l'esca del pecat de la mania feixista que s'estén en molts pobles?

En èpoques pretèrites, l'art de fer pinyes i de treure's mútuament la moca, anava revestit de cets atributs guerrers d'atac i de defensa que si al-

tra cosa no, donaven prestigi marcial, feien bonic i diferenciaven ostensiblement l'home d'armes del pescador d'anguiles o del cercador de bolets. Aquelles imponents armadures que en topar o en caure, portant a dins un combatent, feien soroll de greixonera, com digué càusticament el gran Pitarra: les cotes de malla, les casaques coixinades, les gruixudes guerreres, les garibaldines i els uniformes de rayadillo, s'han anat aprimant tant i tant, que han quedat reduïts a una camisa de color, més o menys sofer, més o menys encès, segons el tarannà de cada milícia feixista.

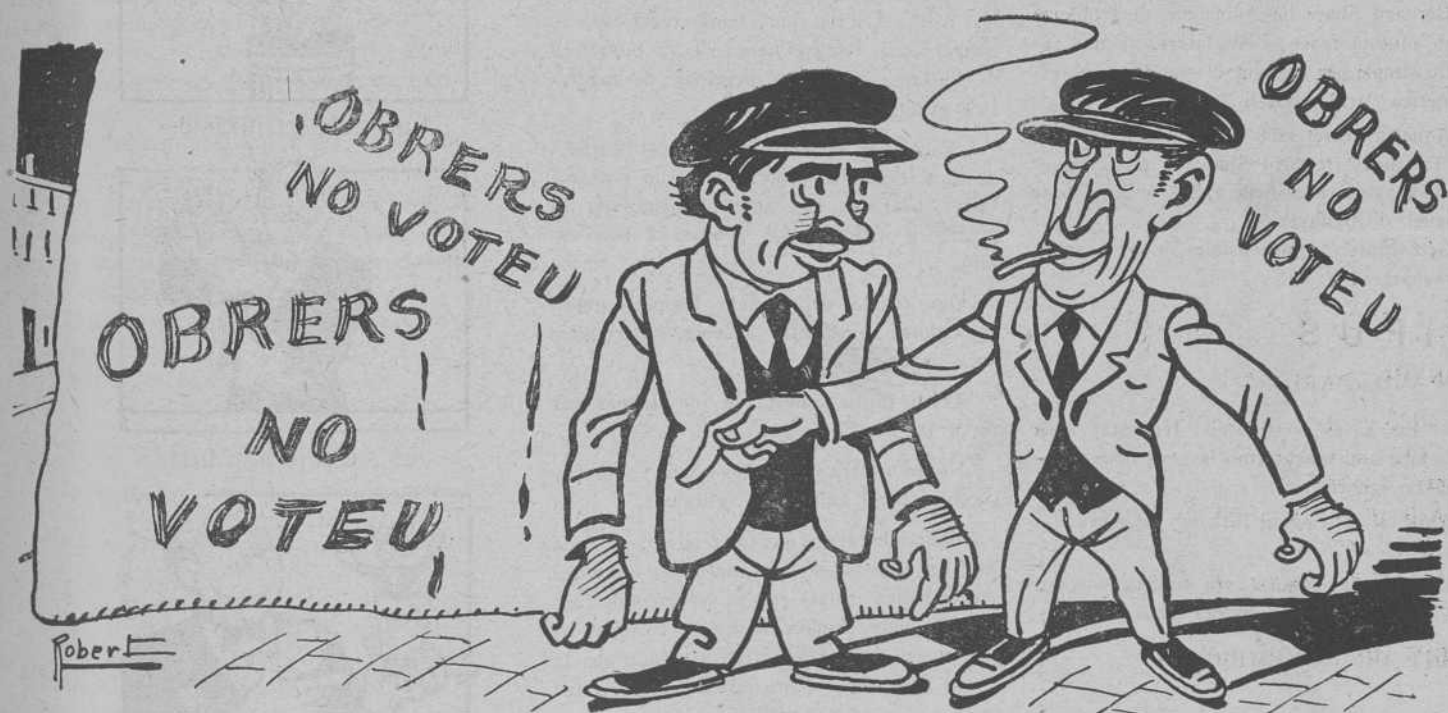
La camisa, aquesta peça íntima i interior, que solament en anomenar-la feia enrojolar la pudícia d'un gentleman, és ara bandera, divisa i uniforme. Anem a presenciar la seva consagració històrica que farà empal·lidir, per poc que ens resti de vida, la fama d'aquella camisa votiva que es va posar Isabel la Catòlica amb jurament de no treure-se-la fins haver foragitat els moros de Granada, en la qual cosa crec que passaren dotze anys. No tan decoratives i fastuoses com aquelles

camises de brodats i randes, com albes de capellà, que coneixien tots els ministres favorits de l'altra Isabel, les camises feixistes fan certa patxoca i si hom té bon gust en la tria del tall i del color, podrà fàcilment acreditar una marca.

Com que la camisa no és cap cuirassa, caldrà treure-se-la abans del cos, talment com diuen que fan els xinesos quan es barallen. Tenim, doncs, que la camisa feixista, la de tots els feixismes que es fan i es desfan, és com una mena de funda que tapa i preserva als herois, a l'estil d'aquests cobertors de drap que hom posa damunt els mobles en temps de vacances.

La comparança potser no és prou exacta, car tractant-se d'envolups d'instruments de combat, com ho són, en potència, els milicians feixistes, en lloc de fundes, els escauria millor el nom de beines.

PANICAL

Eleccions

Creieu-me, Gliment, ja poden posar rètols perquè els obrers no votin. Nosaltres només podrem millorar portant diputats obrers al Parlament; i això sols s'oblè votant.

FITXES

IMATGERIA TARDORAL.

Trobem, en una antologia de literatura japonesa, una estampa tardoral de les coses que fan néixer un bell record dels temps llunyans:

Les petites roses seques que s'han portat dintre els cabells.

El que resta de la festa anyal de les nines.

El dia de lleure—dia plujós,—esmerçat en rellegir cartes de l'ésser abans estimat.

Un ventall-ratpenat de la temporada passada.

Una nit de llums en quart minvant.

Aquesta tardoral estampa nipona, de l'època d'Heiam, s'hauria d'escriure damunt d'un esgrogueit paper de Mitoxinoku i amb un pinzell d'aquells fins, fins, tant, que sembla impossible que facin un perfil.

AQUESTS GRANS HOMES!

Ací, davant de certes actituds de don Miquel Unamuno, polític, solem exclamar: "Es possible que aquest home sigui un home d'ampla intel·ligència?" El trobem tan migrat, tan ranci, tan incomprensiu, tan vell!

A Anglaterra els deu passar el mateix amb el Bernard Shaw, polític.

Un dels problemes de política internacional que s'escatiran altra vegada, actualíssim, és el dels deutes de la guerra.

Bernard Shaw ha solucionat el problema amb aquesta frase: "Anglaterra té una solució simple per a pagar el que deu a Nord-Amèrica; traspasar-li la Irlanda."

Aquesta frase, amb referència a Irlanda, de l'irlandès Bernard Shaw, la podia haver signada, amb referència a Bascònia, el basc Miquel d'Unamuno.

Genialitats incomprensibles de certs grans personatges!

TIPUS

UN VIU, PARLA

—"En X, és un imbecil! He estat molt de temps amistançat amb la seva dona i encara ho ignora.

Ahí ell es ficà al llit amb la meva... i jo ja ho sé."

La riallada d'aquest viu teixeix corones per l'espai com el fum del tabac.

VENT DE NOVEMBRE

Cada mes té el seu vent. El vent de novembre és un vent amb dents de ratolí. Les elegants del cinema sembla que caminin perquè aquest vent les escabelli.

El vent de novembre et talla els llavis i no el sents. Et porta el fred que demana l'abric de migtemps i l'esfullament de la darrera rosa de la branca assolellada. Es vent de veu de tos, de crit de lloro, qui deixa dintre el mossec un tros de paraula. L'a de lloca als primers penellons. Es un ventet que porta serrells de fulles seques, farbalans de sons de campana.

Els bleixos d'agonia de tísic, que el cusen, el fan gris. Li donen llampurneig de vidre volador els cabells de vell que pentina.

D'aquest vent de novembre, la domadora d'embriacs de port en duu una capa, i la dona que espigola camps llaurats s'emporta un tirabuixó de fum de boïga.

Es l'únic vent de l'any que es veu. Us recorda un amigrar de taurons i d'orenetes.

Dintre d'aquest vent podeu sospirar com l'Fantasio: "El meu cap és una vella xemeneia sense foc: vent i cendra."

ELS QUI TREBALLEN

En cada ciutat, en cada vila, i en cada poblet de la nostra Catalunya trobareu el grup que treballa isolat i l'individu que lluita sol a contracorrent. És el grup dels realistes, o l'idealista. Uns i altres són els que creuen en la cultura i en el millorament dels pobles per la intel·ligència.

A Sant Feliu de Llobregat es treballa fort. El grup és nodrit. L'un dia veureu una festa ben portada. L'altre le festa de les roses. L'altre una bona representació teatral. Ara l'organització de la biblioteca de l'infant, gran idea original, de magnífics resultats pràctics.

L'Escola de declamació "Miquel Rojas", de Sant Feliu de Llobregat, té un portantveu: "Claror". En aquest portantveu es publiquen articles ben pensats i ben escrits.

D'un article de Joaneta Raspall—gentil animadora, sensibilitat al roig,—n'extraiem dues mostres:

"Trista lluita aquesta de fer estimar per força les bones coses!"

"No és contra vent que corre l'avió per aixecar el vol amb més seguretat?"

Admirables grups de cada ciutat, de cada vila, de cada poble de Catalunya, individus que treballen isolats per la nostra cultura i en els quals sembla haver-se refugiat el que manca a l'hora actual catalana de la nostra literatura: l'entusiasme i la bona fe!

Treballadors admirats i admirables. Esperança nostra...!

Ramon VINYES

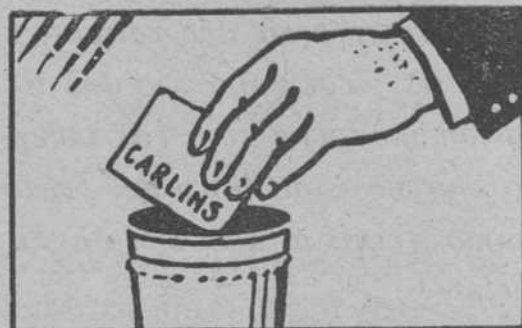
Cock-tail electoral

Es prepara una coctelera

S'hi posa un vot de la Lliga...

un altre dels carlins

i un dels lerruixistes

es sacceja ben fort

i tot plegat surt un diputat monàrquic.

VUITS I NOUS I CARTES QUE NO LLIGUEN

UN CAS COM UN CABAS,
O VISCA HITLER, NOSTRE
AMO I SENYOR

Aquests dies havem tingut l'agradable sorpresa de veure com "L'Esquella" era denunciada per un article aparegut en aqueixa mateixa rúbrica.

No atacàvem ni el govern, ni la República. Parlàvem solament d'Hitler.

Es per això que havem estat denunciats.

Es veu que d'aquest senyor, sols se'n pot dir bé, encara que això sigui materialment impossible.

Verdaderament, és quelcom més que graciós, que en un país on s'acaba d'implantar un nou règim, en una República democràtica de treballadors, es denunciï un vell setmanari republicà perquè ataca el feixisme d'Hitler, igualment com havem atacat el de Mussolini.

I el més còmic del cas, és que el llibre com el que ha publicat el Doctor Albiñana, en què de la primera pàgina fins a la darrera, no s'ataca Hitler, sinó el nostre president, l'Azaña, el règim, Catalunya i l'Espanya Republicana, aquests llibres gaudeixen de la més santa impunitat.

No ho comprenem ni ho volem comprendre.

De manera que d'ara endavant, ja sabem el que havem de cridar.

Visca el feixisme! Visca la guerra!
Deutschland uber alles!

Hitler, salvador del món, ídol dels alemanys i... dels espanyols...

Salveu-nos. Protegiu-nos.

LA LLIGA TE ESPERANCES...

La Lliga somnia amb el triomf...

Aquell famós fitxer de què tant es parla, aquell famós diccionari electoral, aquelles senyores i aquells joves lluits que van de casa a casa, aquell Sr. Cambó i aquells Ventoses i Calvellés, Duran i Ventoses, hauran d'anar a parar, si a Catalunya hi ha dignitat, a dins del W. C., bo i tenint compte de tirar quatre o cinc vegades la cadena de l'aigua, per assegurar-se que no n'hagi quedat res.

La Lliga no pot guanyar, encara que s'uneixi amb els radicals, perquè cap català que tingui dignitat, no pot permetre que Catalunya estigui representada pels que, des de fa trenta anys, no han procurat fer res més que en-sorrar-la.

Tots a votar per l'Esquerra...

NOTICIES CURTES

Aquell llibre famós del no menys famós Albiñana, en què diu mil pestes de la República, està a la seva 10.ª edició...

I l'Albinyana, bé, per ara, gràcies...

Nota de la Redacció. — Es prega tots els llegidors de L'ESQUELLA

que treguin de casa seva a puntades de peu, les senyores de la Lliga que vagin a visitar-los. En diverses cases s'han declarat, després de la seva visita, casos de llepra i de peste borbònica.

L'Alba, diu que des que ha entrat a formar part del partit radical es troba millor de salut i se li ha obert una gana que espanta el mateix Lerroux.

La Lliga rep a diari, donatius de diversos burgesos, a fi d'ajudar el triomf de les dretes.

Aquests amables donants, són els que en venir la República, retiraren les seves subvencions de les institucions benèfiques.

Els del grup Opinió" han anat a parar a l'únic lloc que podien anar.

Per decència, tenen totes les portes tancades. Sols les d'A. C. estan obertes per a gent com ells.

Cada u, amb els seus...

En Cambó a Gil Robles.

Cambó. — Això sí que és un home per a representar Catalunya.

PASSANT

LA BONA INTENCIO

Diuen que l'infern està empedrat de bones intencions, y deu ésser veritat, perquè molt gent s'empara amb la bona intenció per dissimular la seva bandarrería, la seva hipocresía.

La setmana passada, en un accident, morí el comunista Ramon Casanellas. L'actualitat — una actualitat tràgica — de la passada setmana no han estat les picabaralles políti-

ques, la incògnita de les candidatures i les comedietes — no sempre divertides — per a anar en candidatura.

No, l'actualitat de la passada setmana l'ha constituït la mort del comunista Ramon, que morí a la carretera dels Brucs: la moto que ell conduïa, topà amb un automòbil.

I al voltant d'aquesta mort s'han fet tota mena de comentaris. Cap, però, dels que hem oït ens ha fet gràcia, cap ens ha semblat pietós. Naturalment, s'ha recordat la mort de Dato. Per a molta gent Casanellas no tenia

altra personalitat que aquesta: era l'home que matà a Dato", i s'ha recordat que Casanellas matà a Dato des d'una moto.

Molt bé, és a dir: molt malament per al pobre Dato. Però si l'un mereixia respecte, no era perquè hagués estat president del Consell de ministres, sinó perquè havia mort. Per tant, la mort, que iguala els presidents dels consells de ministres i els militants del comunisme, ha de fer respectable també aquest Ramon Casanellas que ha acabat la vida amb una tamborella

—I tu, per qui volaràs?

—Ja ho pots veure. El que tinc entorn meu t'ho demostra.

tràgica a la carretera dels Brucs.

La gent d'ordre, la bona gent, la que és honrada perquè va a missa, no té deutes i llegeix *La Vanguardia*, creïem nosaltres que, precisament per aquestes característiques, era la més respectuosa. Però ens equivocàrem. Quan es tracta d'un home que es dedica a matar presidents del consell de ministres, d'un home que se'n va a

Rússia — en lloc d'anar-se'n a La Garriga o a Caldetes, — d'un home que intenta subvertir tot l'ordre social, no hi ha respectes que hi valguin.

I damunt el mort han plògut dicteris i malediccions, entre elles les del seràfic Manuel Brunet. Un beneit, mixte de salvatge, com en el fons són tots els beneits, ha extrafet així el refrany castellà: "Quien a moto mata,

a moto muere", que és una bajanada i un atemptat a la gramàtica. No sabem si es tracta d'un soci de la "Penya Blanca", i hi ha qui ha dit que això de morir en moto, de nit i en una carretera, era un càstig del cel.

I nosaltres que ens creïem que el cel era la suprema bondat!

Quirze DE BESORA

els contes de l'Esquella

—Amic meu—deia un jueu a un amic seu—, tens de deixar-me 5.000 pessetes...

—I per què les vols?

—Figura't que demà caso la filla, i li haig de donar deu mil pessetes de dot...

—Vaja... així digues que ja en tens cinc mil?

—Això mateix...

—Doncs bé... procura posar els sell... Vas a casa del notari per a firmar els papers, no és cert?

—Això mateix.

—Doncs mira... procura posar els cinc mil francs, a damunt d'una tauleta posada davant del mirall. El notari és un home curt de vista.

—Bé, bé...

—Deixa'm dir. Cinc mil francs que tu poses damunt la taula, i cinc mil que en veurà reflexats dins del mirall, farà justa el dot de 10.000 francs que tu vols donar a la teva filla...

—Veuràs... ja et diré la veritat... Es que jo, sols tinc els cinc mil francs que hi han dintre del mirall...

—o—

—Estic tranquil, amic meu... estic completament segur del meu bon avenir.

—Ah, si? com pots estar segur del teu avenir?

—Doncs, veuràs. M'he assegurat contra el robatori, contra l'incendi; contra la pluja... Així si tinc una mala collita, almenys que no hi perdo cap diner...

—Molt bé... Comprend que t'asseguris contra el robo... comprend que t'asseguris contra el foc...

Ara el que no comprencs, és com t'ho faràs perquè plogui!...

—o—

—Miri—li deia un capellà catòlic a un jueu moribund—si vostè vol, encara té temps de convertir-se...

—No, no i no; jo vull que em deixin tranquil.

I vingué l'agonia.

El capellà no es movia del capçal del llit on el pobre jueu estava esperant la mort.

—Abraham... Abraham... — li cridava bo i presentant-li una creu de plata que portava... — Miri'l, miri'l, contempli'l... aquest si que és bo... és Jesucrist... miri'l...

Llavors el jueu obrí els ulls i mirant el Crist de plata digué:

—No en dono més que deu pessetes. Ni un cèntim més.

Última novetat

No t'espaniis, maca, que sóc la Renovacion.

ROMEA

"La Ben Plantada". Obra popular retrospectiva en 3 actes. Gastón A. Màntua. Diguem, per començar, que aquesta obra "popular retrospectiva" del senyor G. A. Màntua, és la seva millor obra.

Això no vol dir que li plagui a Work ni molt menys que cregui que siguin aquets els camins del teatre popular, per retrospectiu que sigui.

G. A. Màntua és un coneixedor del que se'n diu *ofici* de fer teatre. Sap el que fa riure, cosa ben diferent de posseir el secret del fer riure. Mou figures sense deixar-les entretenir, cosa ben diferent de moure-les com s'han de moure.

En les obres de G. A. Màntua no hi ha diàleg. La gent parla. L'encadenament de rèpliques demana un treball d'originalitat i agudeses que el senyor G. A. Màntua, no conrea. El seu diàleg és una imitació del "parlar real", amb les seves pujades, devallades, i sobretot amb els seus buits i entrancs.

En "La Ben Plantada", hi ha pintoresc, bigarrament, diversitat de tipus, tipus tot externat: més vestits, que gent. Però també hi ha un desig de superació i de "posar-se a to", que és el que nosaltres recollim, i en fem l'elogi, malgrat augurem que per culpa d'haver-se posat a to, els admiradors, que ell havia fet amb les seves produccions anteriors, no aniran a deixar tan enfervorits els seus diners a la guixeta del Romea.

La presentació de l'obra a Romea, bona. La interpretació també. Maria Vila una bona "Ben Plantada".

POLIORAMA

"Don Juan Tenorio". Les creacions un xic "també retrospectives" de l'eminent actriu Maria Teresa Montoya han fet pas al "Burlador sevillano".

En els temps que la Borelli feia "La Dona Nua", aquesta obra corria per damunt del dia... Ara...

ESPANYOL

"Don Juan Tenorio". L'eminent sevillà, rep eminència del gran Santpere. A "gallardo y calavera" no el guanya ningú.

Hi ha interès per veure la creació que farà Josep Santpere del rol d'Albert Tavernier, de l'obra d'Edouard Bonardet "La Fleur des Pois", traduïda al català amb el títol d'"Els flors de pèsol".

Per què no "La Flor del Pèsol"?

TEATRE NOU

"Don Juan Tenorio". El Tenorio del Teatre Nou ha tingut una "Doña Inés" admirable: Roser Coscolla.

Notables l'Emilia Barò i els senyors Joaquim Torrents i Just Gómez.

APOLO

"Don Juan Tenorio". La sorpresa de la "Doña Inés". Concepció Casals, ben prima, ben extasiada.

WORK

ESQUELLOTS

Aquests dies s'ha parlat a Barcelona d'un possible duel entre una alta personalitat política i un diguem-ne periodista. Però això és possible? Un duel, avui, en ple segle de l'aviació i de la ràdio? Una cosa tant anacrònica com un duel?

Si amb uns quants cops de puns n'hi havia prou! I encara que el procediment no sigui massa *caballeresco*, ajuda a fer passar el fred.

—O—

Amb el títol de "Renovación", que no compromet a res, ha començat a sortir, una setmana abans de la Diada dels Morts, un diari lerrouxista encarregat de la testamentària del partit radical.

Ve a substituir "El Progreso", que va passar a millor vida—millor per a nosaltres—per manca de reconstituents. La seva sort futura dependrà dels resultats de les eleccions. Si aquestes són propícies a les dretes i amb elles al partit lerrouxista, tindrem, potser, "Renovación" per una temporada més o menys llarga. Si, com és d'esperar, és derrotada la conjunció Gil Robles-March-Alba-Lerroux-Sanjurjo, el *renovat* òrgan té, pagades ja les absoltes.

DOCTOR MORA - VIES URINÀRIES, SÍFILIS, IMPOTÈNCIA. - PLAÇA DE LA UNIVERSITAT, 1. DE 10 A 11 DE 4 A 8

Les esquerres, a Catalunya, sembla que no es volen entendre. És una llàstima. Perquè si, com no és de suposar, triomfés la reacció dretista, clerical i monàrquica, ens donarien a tots el mateix tracte, sense distincions ni diferències.

Si, a l'hora de rebre, seríem tots iguals, per què no hem d'arribar a aquesta identitat a l'hora de pegar?

La gent de la Lliga, mestra en el vell art de l'alcavoteria, *celestineja* que és un gust. Assaja de vessar el filtre engrescador en l'ànim dels innombrables ciutadans que no tenen feina o que estan a punt de perdre-la, dels botiguers de calaixos exhaustes, dels petits propietaris que no poden cobrar llurs rendes... Com a remei de llurs mals, els inlluernen amb les delícies d'un pervindre que s'assolirà mitjançant l'enderrocament de la República.

—O—

Com si els volguessin facilitar la tasca, hi ha patrons que amenacen amb despedides de personal i els investigadors i inspectors d'Hisenda accentuen i extremen llurs atacs

—Donen molt poques castanyes per deu cèntims.
—Espereu, que per les eleccions les repartiran de franc,

—I el seu marit no vota?
—No, perquè està molt escamot, vull dir escamat.

contra els comerciants modestos per tal de portar-los a la desesperació i fer-los entendre que aquest és el benefici que els ha portat la República.

Tot això, amb la complicitat inconscient de les autoritats republicanes extasiades en veure volar coloms.

El senyor Domingo Marcelli s'ha que-
rellat contra un periodista madrileny... perquè el periodista madrileny havia dit en un article que el senyor Domingo (Marcelli) tenia criats.

Ací s'han dit coses molt pitjors, s'han bolcat tota mena d'injúries, i ningú no ha protestat ni les associacions de periodistes.

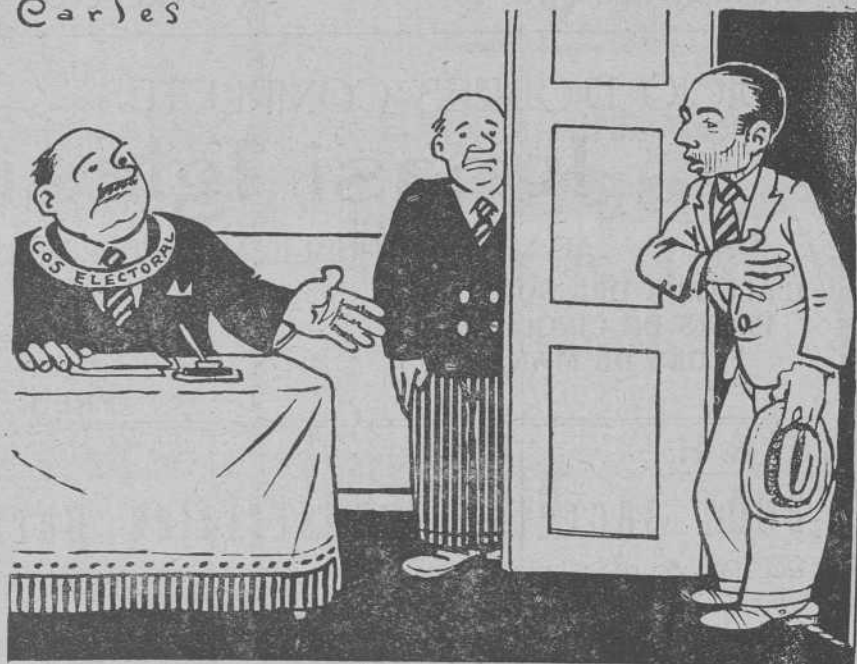
Diuen les dretes que en aquestes eleccions seràn elles qui triomfaran. Això demostraria que el poble no té memòria. Ni vergonya.

Que se'n pot esperar del republicanisme d'un Lerroux que, per triomfar en les properes eleccions, s'alia amb els enemics de la República?

Hem vist unes fotos on apareix el senyor Lerroux fent bracet amb el senyor Alba. Al peu de la foto, una nota dient que el senyor Alba s'havia passat al partit radical—ara els canvis de partit són més freqüents que els canvis de camisa—i que d'ara endavant el senyor Alba i el senyor Lerroux actuarien junts.

No valdria més que aquestes dues mòmies se n'anessin a actuar a un museu arqueològic?

Carles

El cos electoral.

—Que entri l'equip de L'Opinió.
—L'equip de L'Opinió, sóc jo.

Una altra mòmia. O sigui el senyor Cambó, que pensa fer reviure a Madrid aquell *partido* — o *partida* — *centrista*, amb què s'intentava aguantar la inaguantable monarquia.

Els morts no ressusciten, senyor Cambó. I el *partido centrista* ja en va néixer, de mort.

A Itàlia les Joventuts feixistes han estat dotades de metralladores.

Vaja! Tot sigui per la pau!

A Palermo volen enderrocar vint-i-sis esglésies.

Això és una bona obra. El cel els ho agrairà.

Les dones, certes dones, van pels pisos a fer propaganda. Si això dura i s'escampa, no caldrà anar per certes coses a cataus determinats. La feina a domicili i l'ocasió a replà d'escala. Per ací van començar a decaure les visites domiciliàries de les dames de Sant Vicenç de Paul. Amb l'escusa de la caritat, hom feia una competència descarada al carrer d'Aribau.

El presidiari Sanjurjo no ha pogut parlar més clar sobre l'abast i significació de la seva calaverada del 10 d'agost. En Lerroux no es podrà treure mai més del damunt la caca que el tapa. En Cambó, en aquesta immundícia, hi fica cullerada... Si Déu els cria, el poble els ha d'esgarriar el niu fent-los perdre la llocada.

A l'Universitat de Berlin ensenyen l'estudi dels gassos i els seus derivats com també el d'altres elements químics de combat.

Hitler va a pas de gegant vers l'entronització de la *kultur*: d'aquella *kultur* que en 1914 feu dels camps d'Europa una tragèdia que avui hauria d'ésser lliçó.

Però que es veu que no ho es.

**HOTEL MEUBLÉ
EL RECREO**

Esmerat servei en habitacions de 3, 4, 5, 6 i 10 pessetes. Amb servei d'aigua corrent freda i calenta.
Es lloga servei per a banquets.

R. de Sant, Antoni, 8
Príncep de Viana, 3
Telèfon 12665

ANUNCIEU
— A —
L'Esquella
de la
Torratxa

Tapes AMB PLANXES DAURADES
PER A REL·LIGAR

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

TAPES SOLES. . . . . 5'50 ptes.
TAPES i REL·LIGAT. . . . . 8'— »

AVIS IMPORTANT
ALS NOSTRES CORRESPONSALS

Posem en coneixement dels nostres corresponsals que havent adquirit aquesta Administració una gran partida de talonaris de Caixa (de dependent o venda), i de participacions a la Loteria en diferents models els podem subministrar a preus molt reduïts i amb grans descomptes per partides.

Per correu us hem tramés mostres d'ambdues coses i nota de preus junt amb una tarja postal perquè pogueu retornar-nos-la tot seguit fent la comanda que us interessi i abans no s'esgotin, a

LLIBRERIA ESPANYOLA - Rambla del Mig, 20

Us oferim una oportunitat per a comprar molt bé.
Demaneu mostres i preus si no en rebeu.
No compreu sense abans saber les nostres condicions.

**HOMBRES
DEBILES**

Impotents, mancats de vigor sexual, etc.

Tabletas de vida «GRAFF»

(A América HERCULINA) retornen
la virilitat a l'home esgotat.

De venda a farmàcies i centres d'específics
Gratuitament enviarem faciele interessant

DEMANEU-LO A

LABORATORI «GRAFF»
Apartat, 415 VALENCIA

**TABLETAS DE VIDA
GRAFF**

Llibreria Espanyola :-: Rafael López

RAMBLA DEL MIG, 20 BARCELONA TELEFON 20160

EDICIO D'OBRES COMPLETES

Ignasi Iglesias

ACABA DE PUBLICARSE EL VOLUM 11

L'ALEGRIA DEL SOL
FLORS DE CINGLE
FLORS DE MAIG

PREU 5 PTES.

E. H. H.

3001 secretos industriales para ganarse la vida

Recetas y procedimientos sencillos, económicos y probados para confeccionar numerosos artículos de venta segura.

PTAS. 6'50

Acaba de sortir **Vida de Sarah Bernhardt**
por G. G. GELLER Un tomo en 8.ª PTES. 7

Majestic

Y las demás apreciadas
marcas de aparatos de
Radio se compran en
las más favorables
condiciones a

American Radio

RAMBLA CATALUÑA 89
BARCELONA

DESCUENTOS RAZONABLES A COMERCIANTES
También nos interesan correspondientes activos dispuestos a invertir
pequeña cantidad en aparatos necesarios para iniciar gestión

CLINICA GALLEGO

Vies urinaries-Matriu-Sifilis-Impotencia-Diaterna-Raigs X

Director: Doctor J. RIU
Consulta: de 10 a 1 i de 4 a 9

18, Nou de la rambla, 18
Diumenges, de 10 a 1

NOM DE GARANTIA

GANIVETERIA "ARTERO"

Casa assortida amb tota mena d'eines de tall
pròpies del ram pèrruquer.

Especialitzada en l'arranjament (buidatge) i
ajustament de navalles i màquines barberes.

Llibreteria, 9 (prop de la Plaça la República)

BARCELONA

CABARET CATALA

Rbla. Snta. Mònica, 5
Telèfon 23687

Dancing de Fama Internacional - Ball continu a l'estil
de l'American Saloon de Chicago. - 80 Suggestives sen-
yorettes, 80. - Li faran passar l'estona més agradable de
la seva vida. - Formidable actuació de l'Orquestra
MENEZ JAZZ CONSUMACIONS A 1 PTA.
Tots els dies concorreguts balls de 6 a 9 i de 11 a 4

GRAN TEATRE ESPANYOL

Totes les nits a les deu:

EL CAMPIO SANTPERE representa
sense desmaiarse tots els set actes de

D. JUAN TENORIO tal com ell l'entén!!!

LA BONA SOMBRA

Ball Continu tots els dies
de 6 a 9 i de 11 a 4 amenitzats per

DUES ORQUESTRES

OLYMPIA

TEMPORADA

CIRC EQÜESTRE

amb programa sensacional

20 GRANS ATRACCIONS, 20

de primeríssim ordre. Noves a Espanya

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PILOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

Cafès del Brasil

PER TOT ESPANYA

Exigiu els cafès
dél Brasil

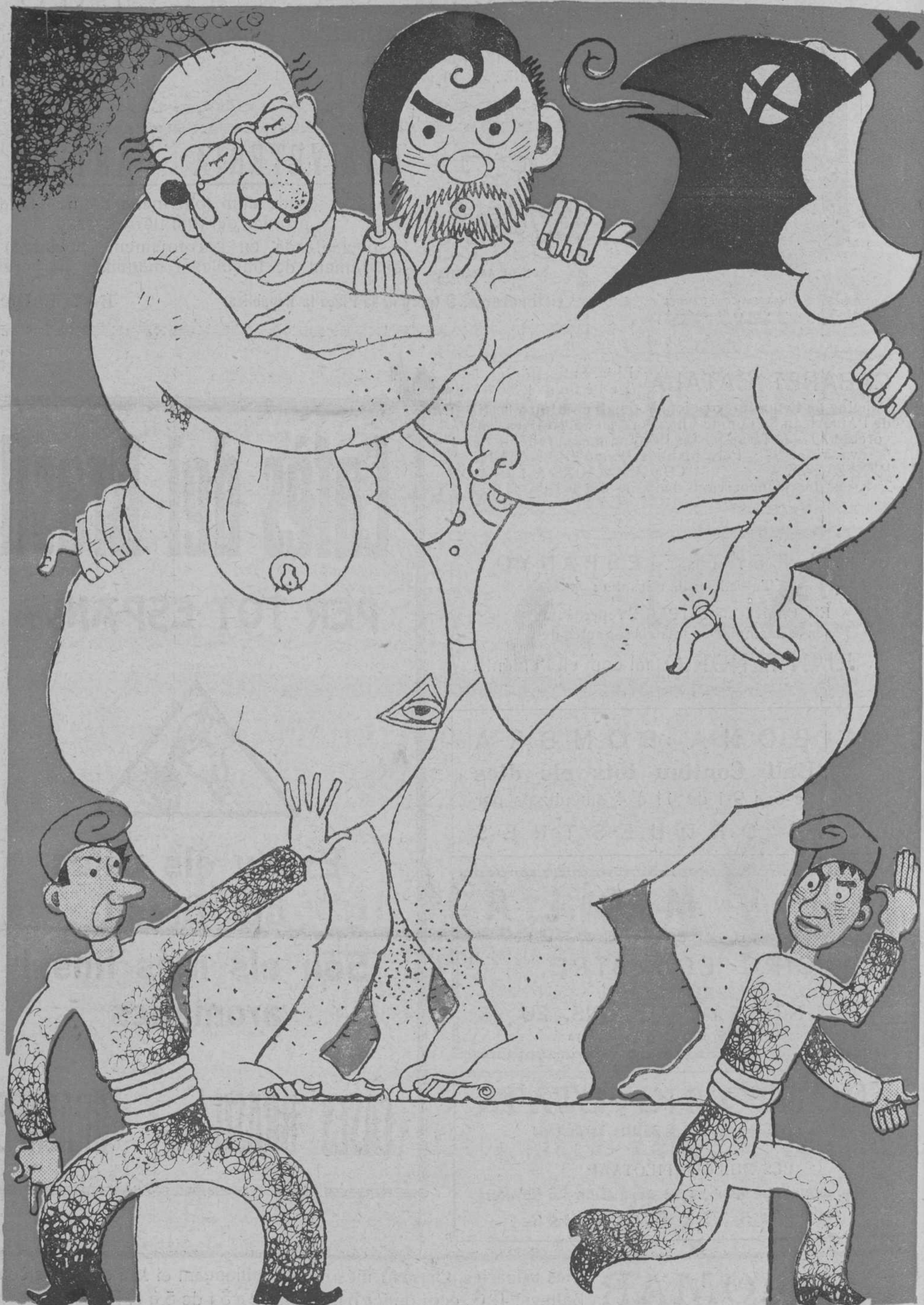
Són els més fins i
aromatics

CASES BRASIL

BRACAFE

G. ALOMAR

Vies urinaries. Curació més ràpida mitjançant el seu aparell elèctric
Balmes, 4. C. econòmica 5 ptes. de 12 a 3 i de 5 a 8. Fest. de 10 a 12

Les tres desgràcies o Deu els cria i ells s'ajunten.